

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

VIE NYBĖ

1886 — 80th ANNIVERSARY YEAR — 1966

80 M. 22 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1966 M. RUGPIŪCIO (AUGUST) 19 D.

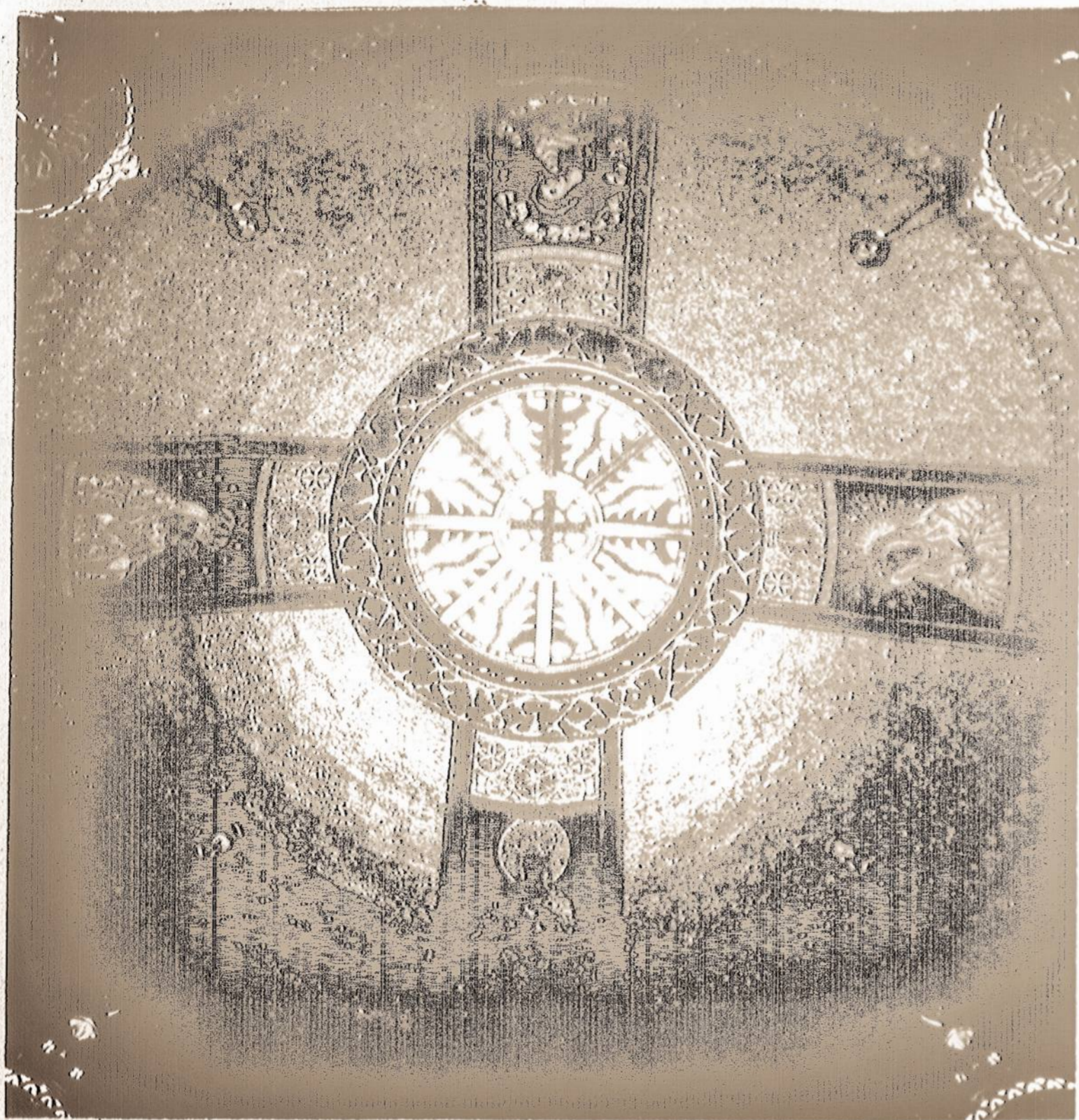
Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 20 C.

VIE NYBĖS LEIDĖJA V. TYSLIAVIENĖ, nuo liepos 17 iki rugp. 2 d. viešėjusi Lietuvoje, Vilniuje aplankė Rasų kapines, kur yra palaidoti jos vyro palaikai. Nuotraukoje ji matoma prie įžymaus lietuvių dailininko ir kompozitoriaus M. K. Čiurlionio paminklo. "Lietuva vasarą nepaprastai graži", sako V. Tysliavienė, kuri netrukus Vie nybėje pradės rašyti savo įspūdžius. Daugiau nuotraukų iš jos apsilankymo Lietuvoje žiūr. 8 psl.

E. Aukštikalnio nuotrauka

Iš lietuvių Šiluvos koplyčios Washingtono, kur rugsėjo pradžioje įvyksta koplyčios dedikacija: kairėje – Šiluvos koplyčios Madonos, dešinėje pagrindinis altorius.

Džiaugsmas virto rūstybe

Mūsų veiksniai šiuos metus paskelbė "Jaunimo Meitais" ir Jaunimo Kongresą rėmė iš visų jėgų ir reklamavo su didžiausiu džiaugsmu, bet Kongreso nutarimai, rezoliucijos nėra visais atžvilgiais senimui palankios. Pirmas tai viešai pastebėjo Petras Stravinskas, ir Naujienose ėmė grubiai kolyti, "neišmanėliais" vadinti, kitaip tarlant, kvailiais vadinti jų nutarimų autorius.

Formaliai imant, kaltintinas visas Kongresas, nes jis tuos nutarimus priėmė ir formaliai išipareigojo jais vadovautis iki kito kongreso.

Mūsų vadavimo patriarchams ypačiai ne prie širdies nutarimas "Politinės organizacijos reikalai" būtent, kad "politinė lietuvių vadovybė turi būti sudaryta demokratinio būdu, ją sudarant remtų gyvomis visuomenės jėgomis, o ne paveldėjimo principu ar fiktyviais politiniais vienetais" ir kad "dabartinės politinės vadovybės sudarymo būdas partinių ar srovininių pagrindų yra tokio įsijungimo kliūtis."

Priekaišto vertas per griežtas nusistatymas ne tik prieš partijas, bet ir prieš sroves, nes tokia politika padarytų mūsų bendruomenę be pasaulėžiūros, be ideologijos, paskendusią vien tautinėje savimilyje. Reikia manyti, kad Kongreso vadovybė nusistačiusi prieš per didelį partijų bei grupių skaičių. Ir už tai nereikėtų pykti ant jaunimo, kurs yra užaugęs anglosaksų pasaulyje ir įsitikinęs, kad, jei anglosaksų valstybėms (JAV, Anglijai, Australijai) užtenka 2-3 partijų, tad Lietuvai ir VLIKui taip pat užtenka kelių ir kad keliolika partijų yra per daug kaip Lietuvai, taip ir išeivijų vadovybei.

Nemaža dalis mūsų grupių teturi po kelis narius iš viso, o Lietuvoj gal ir nė

vieno nebeturi, tad Kongresas ne be pagrindo tokias grupes pavadino "fiktyviais vienetais." Be to, jei Lietuvą tektų išeiviams vaduoti ne 25, o 100 metų, tad negi VLIKo struktūra liktų ta pati, be jokių pakeitimų gyvenimui besikeičiant!

Naujienų redakcija yra senimo vadovaujama, ir jos šefas mažiausia entuziazmo rodė Jaunimo Kongresui, tad suprantama, kad dr. P. Griagaičiui nepatiko nutarimas prieš "fiktyvius vienetus," kuriuos reprezentuoja senivi politikieriai, tad jis davė P. Stravinskui laisvas rankas sudirbti jaunimo kongreso nutarimus, o tuo pačiu ir juos priėmusį Kongresą. Naujienų redakcija neturėtų būti naivi ir neturėtų reikalauti, kad jaunimas akiai sektų senimo pėdomis. Tarp jaunimo ir senimo pasaulėjautos negali nebūti skirtumo; tėvų ir vaikų pasaulis, taigi ir sentimentas savo tėvynei ir tautai negali būti visai vienodi.

Nėra abejonės, kad senimas sentimentaliai ir su skausmu prisimena savoprarastas socialines ir ekonomines pozicijas Lietuvoje, kai tuo tarpu jaunimas toje pačioje tėvyneje nieko neturėjo, nes arba buvo nesenai gimęs, arba jau gimęs užsienyje, arba buvo dar vaikystės stadijoje, dėl to jaunimo sentimentai Lietuvai švaresni, egoistinių interesų nepažeisti. Norėti, kad jaunimas akiai sektų savo tėvų pėdomis, yra bergždžia pastanga, tad be reikalo Naujienos pradžioje Stravinsko plunksna kova su donchitiško malūno sparnais.

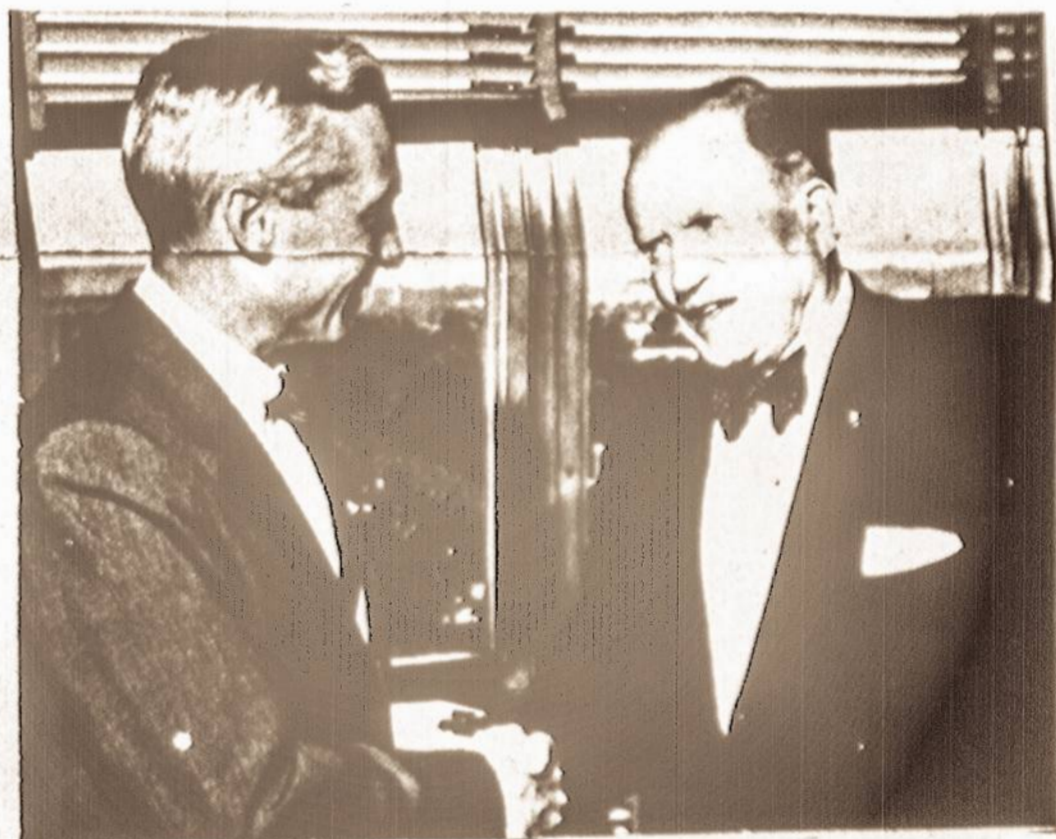
Jaunimo Kongreso "pareiškimas" Lietuvos jaunimui yra nuoširdus, giliai patriotiškas: "Už vis brangesnį laikome savo ryšį su jumis, mūsų bendramečiais Lietuvoje. Kartu trokštame lais-

vai kurti, mokytis, melstis, praleisti laisvalaikį, kurti šeimą, ieškoti asmeninės laimės."

Formaliai imant, Lietuvos jaunimas yra komjaunimas, o šitoks pareiškimas Lietuvos jaunimui yra vadinamojo "bendradarbiavimo" troškimas. Mūsų senimas siūlo ne meilę, o pagiežą savo tautos marksistams ir komunistiniam jaunimui, tad šito sentimento pareiškimu Jaunimo Kongresas, senimo samprotavimu, padarė sunkiausią politinę nuodėmę emigracijoje.

Prie to pareiškimo gal dar teks grįžti; kol kas jis dar nepuolamas spaudoje.

JOTGIS

VLIKo pirm. Vaclovas Sidzikauskas (dešinėje) su Walter J. Stoessel, Valstybės Sekretoriaus padėjėju Europos reikalams, Washingtono.

Kariai ir veteranai Lietuvių Jaunimo Kongrese

Pasaulio Liet. Jaunimo Kongreso rėmuose buvo ir lietuvių karių bei veteranų sekcija, kuri kaip ir kiti Kongreso posėdžiai, buvo Conrad Hiltono viešbutyje. Šią sekciją suorganizavo ir jai vadovavo, o taip pat ir pagrindinę kalbą pasakė veteranas Raimundas Mišauskas.

Į šios sekcijos prezidiumą jos vedėjas pakvietė nesenai iš Vietnamo sugrįžusį, dar JAV armijoje tebetarnaujančią kap. Robertą Aleksioną, veteraną Aloyzą Beną ir veteraną Edvardą Sulaitį. Pakvietieji susirinkusius pasveikino ir pasakė trumpus žodžius.

Savo ilgesnėje kalboje R. Mišauskas papasakojo, ką lietuvių veteranai bei kariai galėtų ir turėtų daryti. Jo nuomone, su veteranais skaitosi visos šio krašto įstaigos ir aukštieji pareigūnai, todėl reikia tai išnaudoti. Taip pat veteranai galėtų su paskaitomis kalbėti į amerikiečių visuomenę, ką

darydamą programą, irgi turėjo apsieiti tik su daliniu karių-veteranų sekcijos prezidiumo dalyvių sąrašu. Kuomet R. Mišauskas susisiekė su vienu iš PLJK vicepirmininkų -- Vaclovu Kleiza, šis apgalestavo toki įvyki ir pažymėjo, kad pavardė praleista ne iš blogos valios, bet tik "dėl neapsižiūrėjimo. V. Kleizos teigimu, į programą nebuvo įtraukta ir daugiau žmonių, kurie Kongrese skaitys pranešimus, net pasitaikė tokių žmonių pavardžių, kurie programoje visai nedalyvausią.

Taigi Jaunimo Kongrese ir Dainų šventėje būta įvairių "nesusipratimų." Jų tarpe net ir tokių, kurių visi kratosi ir net prisipažinti nebepori. Galimas daiktas, jog kai kurie žmonės tokius darbus darė vardan "tiesos" ir "laisvės," už ką jie visai garsiai rėkia.

B. B.

Rasų kapinėse, Vilniuje

V. TYSLIAVIENĖ, Vienybės leidėja, su Lietuvos rašytojais ir kitais draugais, Rasų kapinėse Vilniuje, š. m. liepos 21 d. aplanko savo vyro, poeto Juozo Tysliavos kapą. Nuotraukoje - poetas Albinas Žukauskas, E. Matuzevičius, A. Pocius ir kt.

POETO PETRO VAIČIŪNO antkapis Rasų kapinėse Vilniuje.

E. Aukštikalnio nuotraukos

WHITE HORSE Tavern

BARAS IR RESTORANAS
Duodami palaidotuviniai pietūs.

PRANAS BRUČAS
Savininkas
86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.
Tel. Virginia 6-9519

PRANAS BRUČAS

Už lietuviško geto

I. 1966 rugpjūčio 7-12 Chicagoje, Edgewater Beach Hotel buvo suvažiavimas ir paroda, oficialiai pavadinta Third International Heat Transfer Conference and Exhibit. Suvažiavimo programoje minimi pranešėjai iš įvairių kraštų (USA, Anglija, Kanada, Prancūzija, Sovietų Sąjunga, Pietų Afrika, Rumunija, Čekoslovakija, Pakistanas, Japonija, Jugoslavija, Švedija, Vakarų Vokietija, Italija, N. Zelandija, Olandija ir Australija), kurie įvairiose sekcijose skaitė daugiau kaip 190 pranešimų.

Iš esmės šis suvažiavimas mūsų išsilvįjį nėra įdomus; nors ir labai daug naujenybių čia buvo papasakota, bet mūsų gyvenimas laikosi ant tokios technikos, kuria mūsų domėjimasis nėra prasmingas. Tačiau tokie suvažiavimai bent parodo vietą, kurią šių dienų Vakarų civilizacijos judėjime užima varganos išsilvįjusių grupelės. Tiksliau sakant, iš čia aiškėja, kad išsilvįjiam jokia vietos užimti netenka.

Tiesa, ir šitokiam suvažiavime randame lietuviškų vardų: "A. A. KUDIRKA, General Electric Company, San Jose, California," "L. S. Sterman, J. V. VILEMAS, and A. L. Abramov, Moscow Power Institute, Moscow, USSR," "A. L. Crosbie and R. VISKANTA, Purdue University, Lafayette, Indiana." Tai yra mūsų tautinė tragedija, kad mūsų gabieji ir išsimokslinę tautos nariai turi skambinti svetimų varpinių varpais. Ten, kur reiktų jausti, ši tragedija ir neįjaučiama, nes kažin ar kuris mūsų kultūriniam reikalams pasinešęs atstovauti centras turi kokios nors statistikos apie įsvetimųjų tautų marčias išeinančius lietuvius intelektualus? Štai ar taip, žmogul tēra viena motina, o tautai tēra viena tėvynė; nesuras naujos, kas savos neteko.

Čia minime suvažiavi-

me taip pat randame, kad "Experimental Investigation Of Efficiency of Heat Transfer Of A Tube With Spiral Fins In Cross-Flow" paruošė "A. Žukauskas, J. Stasiulevichius and A. Skrinška, Institute of Energetics and Electrical Engineering of the Lithuanian Academy of Sciences, Kaunas, USSR." Į suvažiavimą buvo atvykęs tik A. Žukauskas, ir jis atsiėmė Lietuvos vardą, nes jis turi Lietuvos žemę, kiti -- ar tai iš Californijos ar Maskvos -- Lietuvos vardui nėra naudingi. O iš pavardžių nedaug ką galima pasakyti, gal ką nors bendra su lietuviams turi ir koks Michael Petrick iš Argonne, Ill., (Petrikas?), ar koks R. P. Shukis (Šukis?), kurio pavardę galima matyti net dviejose šio suvažiavimo rengimo komisijose?

II. Suvažiavime dalyvavęs Algirdas Žukauskas yra LTSR Mokslų Akademijos viceprezidentas (prezidentas yra J. Matulis). Tai yra vos per keturiasdešimt metų perkopęs mokslininkas, visu savo elgesiu kiek panašus į seniau Chicago aplankiusi Vilniaus universiteto rektorių prof. J. Kubilių. Jų abiejų ir titulai tokie patys -- jie yra akademikai (LTSR Mokslų Akademija turi 22 akademikus).

Akademikas A. Žukauskas papasakojo, kad Mokslų Akademija nėra mokymo įstaiga, kaip universitetas, bet tai yra tyrinėjimus ir studijas darančių institutų kompleksas. Mokslų Akademijoje Lietuvoje dirba apie 1,800 žmonių. Galima įsivaizduoti, kad tokia armija, nukreipta tik į tyrinėjimus ir neapsunkinama papildomomis pareigomis, gali daug padaryti. Pašaliniais darbais turi teisę užsiimti tik akademikai, o taip pat ir kiti, bet šie tik laisvu nuo Akademijos darbo laiku.

Lietuvoje

* Vilniaus modelių namų kolekcija tradicinėje Leipzigo mugėje, kuri vyks šiemet nuo rugsėjo 4 d. iki 11 d., atstovaus Sovietų Sąjungą šiuolaikinių madų ir drabužių skyriuje. Kolekcija jau nukeliavo į mugę. Ji susideda iš vilnonių, šilkinų, acetatinų ir triacetatinų audinių, kuriuos pagamino Ziberto vardo kombinatas, fabrikai "Kauno audiniai," "Laisvė" ir "Drobė." Nauji drabužių modeliai, kostiumai, apsiaustai bus papildyti papuošimais lietuvių tautiniame stiliuje.

* Rašytojo Jono Šimkaus atminimui, Lietuvos Ministrų Tarybos įsakymu, Kretingos rajono Darbėnų vidurinei mokyklai suteiktas Jono Šimkaus vardas, spaudos komitetui pavesta išleisti rašytojo tritomi ir atsiminimų apie rašytoją knygą, o Vilniaus miesto vykdomajam komitetui įsakyta pastatyti iš vietinio biudžeto antkapį ant Jono Šimkaus kapo Vilniaus Rasų kapinėse ir įrengti memorialinę lentą prie namo, kur rašytojas gyveno.

* Kauno Politechnikos instituto liaudies dainų ir šokių ansamblio "Nemunas" koncertinė grupė, aplankiusi Viduržemio jūros kraštus, sugrįžo į Lietuvą. Ansambličiai kelionės metu suruošė dešimt koncertų garlaivio "Litva" keleiviams ir įgulai. Du koncertai įvyko kranite -- Varnoje ir Istambule.

Algirdas Žukauskas

Mokslų Akademija yra valstybės išlaikoma. Duotos sąmatos ribose ji tvarkosi nevaržoma. Ji leidžia daug mokslinės literatūros. Savo leidiniais Akademija keičiasi su dauguma Vakarų ir Rytų pasaulio mokslo įstaičių. Šiuo būdu Akademija gerai informuoja pasaulį apie savo veiklą, o taip pat pati yra gerai informuota apie kitų mokslinius darbus visam žemės rutuly.

LTSR Mokslų Akademijai tenka skaitytis su tuo, kad lietuvių kalba pasaulyje labai mažai paplitusi, o su lietuvių kalba parašytais leidiniais nėra lengva prisiimti į pasaulinę areną vien dėl to, kad labai retas kitatautis mokslininkas lietuviškai moka. Už tai tie leidiniai, kuriais norima pasiekti platesnę auditoriją, leidžiami kuria nors iš didžiųjų kalbų, dažniausiai rusiškai ar angliškai. Akademijos ir lietuviškuose leidiniuose santraukos pateikiamos bent keliomis didžiosiomis kalbomis.

Akademikas A. Žukauskas pareiškė, kad jis mielai būtų leidęs iš platesnius pokalbius su lietuviams išsilvįjiam. Deja, nebuvo laiko.

J. KREIVĖNAS

J. Štuko radijo piknike rugp. 7 d. Jamaicoje gražuolės vainiką laimėjusi greatneketė Eufemija Cibienė (viduryje). Iš k. į d.: V. Alksninis, ji pati, A. Kačanauskas, jaunas bičiulis, M. Čibas ir K. Miklas.

S. Narkėliūnaitės nuotraukos

Jokūbo Štuko radijo piknike linksmai laiką praleido Maspetho klubiečiai. Čia jie matomi prie savo turtingo stalo su pačiu J. Štuku ir jo bendradarbiu A. Kačanausku. Šalia dr. Štuko - klubo pirm. J. Klasčius, stovi Smagoris ir kt.

MONETŲ LOBIAI

Vilniaus Istorinio etnografinio muziejaus darbuotojas Z. Duksa Vilniaus Tiesoje rašo apie Lietuvoje neseniai surastus pinigų lobius:

Senovėje buvo priimta pinigų laikyti žemėje, kaip dabar jie laikomi taupomosių kasose ar banke. Puodžiai specialiai tam lėpė įvairios formos molinius puodus. Kilus karams, sukilimams, stichinėms nelaimėms -- badui, gaisrams, epidemijoms -- šie turtai likdavo gulėti žemėje. Žmonės tikėjosi juos vėliau išsikasti.

Metams amžiams bėgant, žemė žmonėms sugrąžindavo paslėptus lobius.

Pinigų lobiai padeda nustatyti to meto prekybos kelius, ryšius tarp tautų, monetų kaldinimo vietą, kokių valstybių pinigai tuo metu buvo vartojami, kokios monetos yra pačios ankstyviausios ir netgi kada lobis buvo paslėptas. Pavyzdžiui, 1965 metais rastą lobį Švenčionių rajono Trakų kaime sudaro Zigmanto Vazos lenkiški pusantrakai, Švedijos Kristinos ir Gustavo Adolfo pusantrakai, rusiškos Boriso Fiodorovičiaus ir Aleksėjaus Michailovičiaus monetos. Taigi, lobį daugiausia sudaro monetos, priklausančios XVII amžiaus pirmajai pusei. Tokia lobio sudėtis leidžia nustatyti, kad pinigai buvo paslėpti Žečpospolitės su Rusija karo laikotarpiu -- 1654-1667 metais.

Labai vertingi numizmatikos mokslui taip pat 1965 metais Labanore rasti pinigai. Juos surado Labanoro gyventojas Juozas Goda ir

drauge su mokytoja Maryte Aleksiene perdave muziejui. Lobį sudaro XIV amžiaus antros pusės čekų grašiai ir lietuviški Vytauto laikų pinigėliai. Jie padės atskleisti to meto lietuvių ir čekų tautų prekybinius ryšius.

Tačiau yra ir kitokių atsitikimų. Apie 1957 metais Stakliškėse rastą monetų lobį mokslininkai sužinojo tik 1963 metais, kai lobis jau buvo sunaikintas. Nesuvokdamas radinio mokslinės vertės, traktorininkas ėmė iš šitų monetų gaminti blizges...

Kad šitaip daugiau neatsitiktų, radus lobį, reikia atkreipti dėmesį, kur jis rastas, kokioje teritorijoje, į kokią indą buvo sudėtas -- molinį puodą, varinį katilą, tošinę dėžutę, odinį maišelį ar suvyniotas į audeklą. Jei indas sūdužęs, reikia surinkti šukes ir kartu su pinigais atiduoti muziejui. Taip pat įdomu, ar žmonės nežino padavimų, pasakojimų apie toje vietoje paslėptus lobius.

Neperduotos muziejui monetos, eidamos iš rankų į rankas, dažniausiai žūsta. Didelę žalą padaro monetų kolekcionieriai. Jie paprastai galvoja tik apie savo kolekcijas, kaip jas papildyti, o lobį suskaldžius į dalis, prarandama mokslinė lobio vertė.

* Dorsey Press leidykla (Homewood, Ill.) leidžia du tomu prof. A. Senno Readings in Russian Political and Diplomatic History - reikšmingų Rusijos istorijos dokumentų rinkinį.

1941 1966

25

DIDŽIULIS, JUBILIEJINIS

"Lietuvos Atsiminimų" Radijo "Rūtos"

PIKNIKAS

rengiamas NEW JERSEY LIETUVIAMS, įvyks

Sekmad. 1966 m. Rugšėjo (Sept.) 11

Royal Gardens Parke

990 E. Hazelwood Ave., Rahway, N. J.

Pikniko pradžia 1 val. p.p. Programa 3 val. p.p.

Šokiai nuo 4 val. p.p. iki 10 val. nakties

Įėjimas \$1.50

Šokimo Kontestai - Išlaimėjimai - Kiti Įvairumai

Lietuviškų Valgių Bufetas: S & G Maisto Prekybos

PIKNIKAS ĮVYKS BET KOKIAM ORUI ESANT! Visus Maloniai Kviečiame!

Come To The Gala SILVER JUBILEE

"MEMORIES OF LITHUANIA" & "RŪTA"

RADIO PICNIC

SUNDAY, SEPT. 11, 1966

ROYAL GARDENS PARK

990 E. Hazelwood Ave., Rahway, N. J.

Picnic commences at 1 p.m. Colorful program at 3 p.m.

Dancing from 4 to 10 p.m. to Gene Gutauskas & his Orchestra

Picnic will be held RAIN OR SHINE!

Admission \$1.50 (including taxes and badge)

Dr. J. J. Stukas, Dir., cordially invites you to attend

DIRECTIONS:

ROYAL GARDENS PARK, 990 E. Hazelwood Ave., Rahway, N. J., can be reached by Public Service Bus No. 62 from Newark, Elizabeth or Linden, which stops at the front gate; also by Pennsylvania Railroad from N.Y. City.

Those coming by car can take U.S. Highway 1. About 3 miles past Linden, bear right at Lawrence St. Circle and then around to the left, crossing the highway. Proceed over the bridge and turn left on E. Hazelwood Ave. to the Park. On the New Jersey Turnpike, take exit 12 to Roosevelt Ave., and turn right on Hart St. to Park.

Tel. TAYlor 7-9842

T H E

Arlington

ONA IR JONAS
VALAIČIAI
Savininkai

Restaurant

385 Arlington Avenue, Brooklyn 8, N. Y.

REPUBLIC LIQUOR STORE

JUOZAS BRUŽINSKAS
Vedėjas

322 Union Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EV 7-2089

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias
pasaulio vietas.

MATTHEW IR ADELE MAŽEIKAI
Savininkai

80-15 Jamaica Avenue, Woodhaven 27, N. Y.

Telefonas: Virginia 9-3112

DĖL LIETUVIŲ SUSIVENIJIMŲ APSIJUNGIMO

Šią vasarą įvyko trijų Lietuvos susivienijimų seimai — Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Clevelande, Lietuvos Rymo Katalikų Susivienijimo Pittsburghe ir Lietuvos Darbininkų Susivienijimo Chicagoje. Kiekvieno Susivienijimo pildomųjų taryba savo pranešimuose nurodė smarkų narių skaičiaus mažėjimą. Įdomu taip pat, kad visuose trijuose Susivienijimuose buvo kuopų įnešimų ir eilinių narių pageldavimų ir išsireiškimų, kad būtų svarstomas susivienijimų susivienijimas.

Reikalas, aišku, išskeltas, kurie rūpinasi tų trijų Lietuvos tarpe turtingiausių organizacijų ateitimi. Jų bendras narių skaičius siekia gal būti 20,000 narių, o turtas apie 8 milijonus dolerių.

Klaustmas jau keltamas per eilę seimų, bet niekad nesvarstomas. Vadovybės visuose trijuose susivienijimuose mano, kad, jeigu jis nebus diskutuojamas, jis daugiau neiškils ir taip pranyks. Taip manantieji klysta. Su kiekvienais metais, su kiekvienu nario išsibraukimu iš bendro vieno susivienijimo reikalas darosi opesnis. Jeigu neprileidžiame delegatams seimuose svarstyti, tai galima jį svarstyti per spaudą, kuopose, apskirtyse.

Reikalas, mat, yra labai "opus", nes Susivienijimas vieną kartą buvo vienas ir per

du skilimus susidarė trys. Tai įvyko dėl narių pasauliškumo, ne dėl fraternalizmo, broliškumo ar kitos priežasties. Idologių vadai, kurie privedė prie skilimų, ir dabar vengia kalbų apie vienybę. Skilimus įvykdė Lietuvos lietuviai "istorinė neapykanta." Laikas atėjo tą neapykantą, bent mūsų fraternalėse organizacijose, palaidoti. Dėl tų skilimų visos pusės buvo kaltos ir nekaltos. Daugiausia tai buvo Lietuvos užsispyrimo išdava, kad truks, plyš — ant savo pastatysiu. Skilimo priežastys jau toli praeityje. Daug skaldytojų jau išmirę, daug jų nusenę, daug yra išsibraukusių — nebėra susivienijimų nariais.

Bet faktai pasilieka faktais. Jie nurodo kur link eina mūsų Susivienijimai — mažiau naujų narių įsirašo negu išmiršta ar išsibraukia. Ir tai, nepaisant naujų narių verbavimo vajų, besitęsiančių per daugiau negu ištisus metus. Nuo 1960 metų iki dabar SLA yra netekęs apie 1,500 narių. LRKSA per tą patį laiką neteko apie 2,000. LDS neteko apie 1,000. Viso per maždaug penkerius metus susivienijimai prarado apie 4,500 narius! Jeigu taip pat narių skaičius kris ir ateinančių 15 metų laikotarpyje, tai vietoje 21,000 narių per tris susivienijimus, vargiai

liks 6-7,000. Ar kas nors, kuris dėl savo ideologinių išrokavimų būtų priešingas vienybei, numato geresnę savo organizacijai ateitį BE VIENYBĖS?

Ar būtų geriau įvykdyti vienybę? Atrodo, kad, sukauptus savo jėgas, vienas milijonas susivienijimas, su turto, siekiančiu 8 milijonus dolerių, skelbiantis Lietuvos vienybę ir fraternalizmą, veikiant plačioje fraternalizmo veikloje, pritaikant savo veiklą prie čia gimusių Lietuvos, platesniu kultūrinio ir sporto veikimu, lituanistikos mokymu, jaunamečių vaikų grupių (skautų, chorelių ir tt.) organizavimu, netiktai pabudintų miegančias ir snaudžiančias susivienijimų kuopas, apskritis, bet ir pačius pildomųjų tarybų narius. Toks veikimas galėtų pritraukti desėtis tūkstančių žagimusių su jų vaikais prie milijono susivienijimo. Jo įnašas palaikyti Lietuvos žagimusių ir jų vaikų tarpe būtų toks didelis, kad dabar jo ir įsivaizduoti negalima.

Kai kurie sakys, kad gal būtų ir gražu, bet ideologiniai ir religiniai skirtumai tiktai naujas kovas sukeltų ir už keleto metų vėl pasikartotų skilimai. Nejaugi jie ir mano, kad vaikai nepasimoko iš senesniųjų klaidų? Pagaliau žagimusių Lietuvos tarpe Lietuviški ideologiniai

skirtumai nėra taip aštrūs, nei taip svarbūs.

Ir dabar faktiniai tie ideologiniai skirtumai, kurie privedė prie skilimų, mažai egzistuoja jaunesniųjų Amerikos Lietuvos tarpe, į kurių rankas susivienijimai turės pereiti ir palaipsniui pereina. Jaunesnieji Amerikos Lietuvos pažįsta vienas kitą, kaip lietuviai, o ne kaip kataliką, liuteroną, sandarietį, tautininką, socialdemokratą, "komunistą" ar pan. Kurie dar taip skirsto, tai daro senesniųjų sukurstyti.

Vienas LRKSA veikėjas neseniai Darbininke rašė, kad pas juos "yra ir ne katalikų narių." O ar SLA ar LDS gali pasakyti, kad pas juos nėra katalikų?

Bet atsiras pas SLA narius kai kurie, kur sakys, kad jie negalės bendrai veikti su katalikais (iš LRKSA) ir su kairiaisiais (iš LDS). Tačiau faktas lieka faktas, kad SLA narių tarpe yra nemažai LDS ir LRKSA narių; LRKSA narių tarpe atsiras ir SLA ir LDS narių; LDS narių tarpe SLA ir LRKSA narių! Narystė savo narių pasauliškumo nekeičia. Nejaugi viena ar kita ar trečia "ideologija" taip prisibijo kitos, taip savimi nepasitiki, jog mano, kad, pasekjams suėjus su kitais, pradžus, įvykus apsiungimui, permals savo įsitikinimus, "susitaps"? Jeigu kurios ideologijos pasekjai yra taip silpni, tai bendrajam susivienijime galėtų sustiprėti, pažinti geriau save, jeigu jau tos ideologijos išlaikymas yra taip svarbus, lyginant su svarba Lietuvos turėti milijonišką, visada gyvuojantį Susivienijimą. Ar svarbiau turėti tris silpnus, nykstantčius susivienijimus? Kai Lietuvos Amerikoje Lietuviuose ir jų vaikuose išnyks, nebėbus nei Lietuvos, nei ideologijos!

Veikiausiai kai kurie šio rašinio skaitytojai pamans, kad, jei susivienijimų vadovybės neprileidžia vienybės reikalą diskutuoti seimuose, mažai kas galima tuo reikalu ir daryti. Visai nei Galima!

siivenijimų veikėjais aptarti šį būtiną ir degantį reikalą.

2. Bent ten, kur yra trijų susivienijimų kuopos, arba kad ir dviejų susivienijimų kuopos, galima susitikti su ruošti bendrus susirinkimus, pramogas, bendras kultūrinės pramogas, lituanistikos mokyklas jaunimui ir žagimiams. Rengti bendrus socialius parengimus, sporto veikimą tarp jaunimo, sudaryti bendrą mažamečių Lietuvos veikimą taip pat svarbu.

3. Aprašyti spaudoje to bendro veikimo ir kontakto pasekmes, aptarti jo pasekmes savo susirinkimuose ir bendrai pokalbiuose.

4. Išreikšti spaudoje savo nuomones apie reikalą suvienyti susivienijimus, paraginti kitus taip pat daryti. Tegul išsiplečia diskusijos kurios, be abejo, persimes į visą Lietuvos spaudą. Daryti pasiūlymus, kaip vienybė galėtų būti įvykdyta ir kokios būtų jos pasekmės įvairiose Lietuvos kolonijose, kaip Lietuvos veikimas ir Lietuvos vardas pakiltų.

5. Ruošti pasiūlymus seimams. Vienybė greitai neįvyks prie geriausių sąlygų ir prie geriausio noro. Pas visus to dar nėra. Turi būti išdirbti planai, turi būti susitarimas po susitarimo. Vienas susivienijimas neturi būti prijungtas prie kito — visi trys susivienijimai turi susivienyti garbingu ir susitarimo keliu. Susitarimus galima pradėti kolonijose bendrų veikimu.

Kaip teisingai J. Giedraitis Darbininke rašė, kad vienybės reikalas turi būti atliktas "kol organizacijos gali laisvai, lėtai ir garbingai išspręsti susijungimo klausimą. Nes, jei patys nesudarysime vieno didelio Lietuvos milijono dabar, tai ateityje Insurance Departmentai susijungs prievarta, skubiai, netvarkingai... Savaimė aišku, susivienijimai neturi būti vienas prie kito prijungti, o tėra įmanomas garbingas susijungimas. Susijungimas ne iš nakties, o per 2-5 metus, gerai viską išsiaiškinus ir išsvarsčius."

1. Kuopų bei apskričių veikėjai gali sueiti su kitų su-

DVIEJŲ SUSIVENIJIMŲ NARYS

Lietuviai džiaugiasi geru gyvenimu. Jų malonumai geroj kompanijoje ar švenčių proga dar iškilmingesni, kai gauna jų mėgiamą alų - Rheingold. Kodėl jie jį mėgsta? Mes nežinome, bet ką nors tikrai gerai darome.

Rheingold
TIKRASIS ALUS

Tikram malonumui būtinai užsakyk Rheingold alų, savo mėgiamoj aludėje ar restorane.

RHEINGOLD BREWERIES, INC., NEW YORK, N. Y. - ORANGE, N. J.

Ray's LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIŪNAI

Įvairiausi amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 Lefferts Blvd., Richmond Hill, N.Y.
Tel. Virginia 3-3544

WINTER GARDEN TAVERN Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)
Telefonas EV 2-6440

SALE VESTUVĖMS
ir kitokioms pramogoms.
Geriausias Lietuvos maistas prieinamomis kainomis.

Polaidotuviniai Pietūs

Vytautas Beleckas
Savininkas

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

Mažoji Lietuviškoji Tarybinė Enciklopedija savo pirmame tome, kuris neseniai mus pasiekė, turi ilgą straipsnį apie fizinę kultūrą ir sportą. Šiame straipsnyje yra nemaža žinių ir iš senųjų laikų, kurie nedaug kam iš mūsų yra gerai pažįstami. Prieškarinių ("buržuazinių" ar nepriklausomybės laikų) sporto veikla čia irgi plačiai atžymėta, nors gal kur ir jaučiamas šio toks subjektyvumas. Nors, iš kitos pusės imant, kai kurie išsivijos sporto veikėjai apie tų laikų sportinį gyvenimą yra dar blogiau atsiliepi.

Cia duodame kai kurias to straipsnio ištraukas:

"Pirmaisiais burž. valdžios Lietuvoje metais sporto judėjimas kilo atskirų entuziastų iniciatyva. Miestuose ir periferijoje kūrėsi sporto klubai ir s-gos: Lietuvos Sporto s-ga (LSS, 1919), Lietuvos Fizinio lavinimosi s-ga (LFLS, 1920) Lietuvos Žydų gimnastikos ir sporto s-ga Makabi (1920), Kauno sporto klubas (KSK, 1920), Lietuvos Gimnastikos ir sporto federacija (LGSF, 1922) Lietuvos Dviratininkų s-ga (LDS, 1923), Akademinis Sporto klubas (1923), Sporto draugijoms vadovauti 1923 įkurta Lietuvos Sporto lyga. Burž. valdžia fiz. auklėjimu ir sportu menkai teširūpino. Fiz. auklėjimo klausimai buvo palikti savičiai. Mokyklose nebuvo vieningos fiz. auklėjimo sistemos. Silpna buvo materialinė bazė, trūko kvalifikuotų dėstytojų. Užklasinis darbas mokyklose apsiribojo sporto šventėmis. Nebuvo vieningos fiz. parengimo sistemos ir kariuomenėje.

1921 buvo surengtos pirmosios lengvosios atletikos, 1922 -- krepšinio, beisbolo, dviračių ir futbolo pirmenybės. Daugelio sporto šakų pirmenybės buvo rengiamos nereguliariai, juose dalyvavo tik po 2-4 komandas. Todėl to meto sport. rezultatai buvo dar žemi ir tarpt. varžybose nebuvo pasiekta pergalių. Mėginimas dalyvauti olimpiadoje (1924 ir 1928) buvo nesėkmingas.

Iki 1934 fiz. kultūros specialistus rengė trumpalaikiai kursai, 1934 Kaune įsteigti Aukštieji kūno kultūros kursai, kur buvo rengiami fiz. auklėjimo mokytojai ir kar. parengimo instruktoriai. Kursai parengė tik apie 100 specialistų ir 1938 buvo uzdaryti. 1932-39 Kaune pastatyti Kūno kultūros rūmai ir sporto halė, Klaipėdoje -- sporto rūmai, Šiauliuose, Vilkaviškyje, Marijampolėje įrengti stadionai.

1938 Kaune surengta tautinė Lietuvos olimpiada, kurios programą sudarė 15 sporto šakų varžybos. Olimpiada buvo organizuota nacionalistiniu pagrindu: dalyvauti joje buvo pakviesti viso pasaulio lietuviai, bet nebuvo leidžiama startuoti kitataučiams Lietuvos sportininkams.

Populiariausias sporto šakos buvo krepšinis, stalo tenisas ir futbolas. Aukščiausių rezultatų tarpt. varžybose burž. Lietuvos metais pasiekė stalo tenisininkai (IV vieta 1939 pasaulio pirmenybėse), krepšinininkai (1937 ir 1939 Europos čempionai), Krepšinininkės (II vieta 1938 Europos pirmenybėse); tarpt. klasės rezultatus 1937 ir 1939 pasaulio pirmenybėse pasiekė šauliai.

Pokalbis dr. Prano Sutkaus rezidencijos kieme Homewood III., prie Chicago. Iš kaires: dr. Šutkus, Vienybės bendradarbis iš Clevelando Juozas Gobis (Sutkuvienės giminaitis) ir Vienybės bendradarbis Vytautas Zalatorius iš Cicero, III.

E. Šulaitis nuotrauka

Valdantieji sluoksniai nedavė reikiamų lėšų sportui ugdyti. Nors sporto klubų tinklas buvo platus, tačiau klubai turėjo mažą narių. Del palyginti didelio klubo nario mokesčio sportas ne kiekvienam buvo prieinamas. Tautininkai vis labiau stengėsi panaudoti sporto klubus nacionalistiniam ir fašistiniam jaunimo auklėjimui.

Įdomi yra dabartinė Lietuvos sporto padėtis. 1965 m. Lietuvoje buvo 3819 sporto kolektyvų, 505,869 sportininkų (1946 m. -- 487 kolektyvai, 8,806 sportininkai). Lietuvos sporto bazė 1965.1.1. sudarė 23 stadionai, 360 aikštynų, 472 futbolo aikštės, 2212 krepšinio, 3537 tinklinio, 87 teniso aikštelės, 46 baseinai (iš jų 5 uždari), 379 sporto salės, 58 turistinės sveikatingumo bazės ir stovyklos, 38 irklavimo stovytos.

* PRANAS GVILDYS, buvęs S. Amerikos liet. stalo teniso meistris, iš Toronto liepos viduryje persikėlė gyventi į New Yorką.

* TORONTO VYTIES sporto klubo golfo varžybose I vietą iškovojo V. Siminkevičius su 79 taškais. Toliau ėjo: B. Pilkauskas, V. Ubeika, V. Astrauskas, S. Kundrotas, A. Eišinas ir kt. Viso rungtyniavo 39 golfo mėgėjai.

* POVILO TAUTVAISOS, Chicagoje gyvenančio šachmatų meistro, partiją su didmeisteriu Robert Byrne patalpino New York Times. Šiai partijai laikraštis uždėjo antraštėlę: "Losing a won game is not easy, but it can be done." Ši partija baigėsi lygiomis, nors joje aiškiai persvarą turėjo Tautvaišų-Chicagos LFK 15 metų gyvavimo sukaktis bus paminėta rugsėjo 3-4 dd. Tuo laiku Chicagoje taip pat įvyks S. Amerikos lietuvių ir pabaltiečių futbolo pirmenybės.

* ALFREDAS KLEINAITIS, Chicagos Lituanicos futbolininkas, nuo šios vasaros pradėjo fizinio lavinimo mokytojo darbą Morton East mokykloje, Berwyne prie Chicago. Jis taip pat bus tos mokyklos futbolo (soccer) treneriu.

* ARŪNAS VASYS iš Cicero, Ill., baigęs Notre Dame universitetą, pasirašė sutartį žaisti profesionalų futbolo Philadelphia Eagles komandoje. Pirmąsias rungtynes šioje komandoje jis žaidė rugpjūčio 7 d., kuomet įvyko draugiškos rungtynės tarp Eagles ir Chicago Bears vienietų. Rungtynes laimėjo Vasio komanda, kurioje jis šį kartą žaidė kaip atsarginis žaidėjas. Vasys neseniai (birželio 18) sudarė šeimą su ciceriete Gražina Gadliauskaite.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY

1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 Mt. Vernon Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Koplyčia laidotuvėms Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTŪN

660 Grand Street Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC

Tel. STagg 2-5043

JUOZO GARŠVOS

LAI DOJIMO ĮSTAIGA

231 Bedford Avenue, Brooklyn 11, N. Y.

Telefonas: EVergreen 8-9770

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, apdraudimo reikaluose, užpildant taksus.

ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susiųsiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas.

MONEY ORDERS.

87-09 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.

Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

GERIAUSIAS

Insurance ir Real Estate

PATARNAVIMAS PAS

John Orman Agency

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas Virginia 6-1800

Skaniausia lietuviška duona gaunama

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Sav.

PYRAGAI VEDYBINIAMS IR KITOKIEMS POKYLIAMS

Pristatome į namus prašome telefonuoti: STagg 2-5938

36-40 Stagg Street Brooklyn 6, N. Y.

VIENYBĖ

* **IZABELĖ MISIŪNIENĖ**, ilgametė Moterų Vienybės narė ir valdybos pareigūnė, širdies smūgio ištikta, staiga mirė rugp. 18 d. rytą savo namuose, eidama 65 metų amžiaus. Paliko vyrą Juozą ir sūnų Raimundą su šeimą, seserį Br. Žilinskienę ir brolių Stasį Bujanaušką Amerikoje ir dvi seseris Lietuvoje, kur jas prieš porą savaitių buvo aplankiusi. Misiūnienė turėjo angina pectoris ligą. Vellonės palaiką pašarvoti Leo Kearns laidojimo koplyčioje, 103-33 Lefferts Blvd. Laidojama pirmadienį rugp. 22 d. St. Charles kapinėse Long Island, po pamaldų Brooklyno Karalienės Angelų par. bažnyčioje. Vienybė reiškia užuojautą vellonės vyrui sūnui ir giminėms.

* **AMELIA SINUŠIENĖ**, brooklynietė, buvo surengusi labai didelę puotą savo rezidencijoje, I. Misiūnienėi grįžus iš Lietuvos. Puota įvyko rugp. 7 d. ir joje dalyvavo apie 70 asmenų. Kitą dieną dar buvo vaišių užbaigtuvės, kuriose dalyvavo ir I. Misiūnienė.

* **DAIL, ALEXANDRA MERKER** sveikina Vienybę iš Europos. Ji aplankė Islandiją, Paryžių, Romą, Neapolį ir kitas įdomias Europos vietas.

* **DAINAVOS ANSAMBLIS** iš Chicagos su savo pastatymu "Nemunas žydi" lankysis New Yorke ir lapkričio 5 d. Brooklyn College Walt Whitman salėje pristatys lietuviams. Ansamblio gastroles rengia LB New Yorko apygardos valdyba. Ansamblyje dalyvauja per 100 dainininkų, šokėjų ir vaidintojų. Siemet ansamblis minė savo 20 metų sukaktį. Tai bus pirmas "Dainavos" pasirodymas New Yorke. Smulkesnių žinių bus vėliau.

* **DR. BEVERAGE SU ŽMONA** (Jurgėliūte) tarnybiniais reikalais išvyksta į Europą. Jų išleistuvėse Stony Brook anądien dalyvavo nemažas būrys lietuvių ir amerikiečių, jų tarpe ir Pranė Lapienė, kuri jiems papasakojo apie savo viešnagę Lietuvoje.

* **DAIL, ČESLOVAS JANUŠAS** su žmona ir anūku ką tik sugrįžo iš Cape Cod, tenai praleidęs dvi savaites atostogų. Vasarojo pas Paškevičius. Kaip ir visada, atostogaudamas dainininkas medžiojo naujas temas ir plešė būdingesnius pajūrio vaizdus. Sugrįžęs namo, dainininkas rengiasi savo paveikslų parodai, kuri įvyks Bostone. Atidarymas rugsėjo 17 d.

* **DAIL, NATALIJA JASIUKYNAITĖ**, dvi savaites praleidusi Pensilvanijoje, sugrįžo į New Yorką ir pradėjo ruošti savo paveikslų parodai, kuri prasideda rugsėjo 1 d. ir truks iki rugsėjo 15 d. The Pen and Brush Club, 16 E. 10th St., Manhartane, ir bus atdara kasdien nuo 1-5 val. pp.

* **MARYTĖS TALIUNEVIČIUTĖS**, namuose Manhartane rugp. 12 d. įvyko pobūvis atsiveikinti su Lituanistinių kursų klausytojais. Jie daugumoje buvo Jaunimo kongreso dalyviai, kurių tarpe buvo nemaža iš Brazilijos, Argentinos, Urugvajaus, Kanados, Australijos ir kitų kraštų.

* **DR. VYTAUTAS DONIELA**, Sydney, Australijos gyventojas porą savaitių praleido New Yorke. Dabar išvyksta į Heidelberg, Vokietiją, o vėliau į Londoną. Į Australiją grįš sekančių metų pradžioje. Dr. Doniela New Castle Universitete dėsto politinę filosofiją ir logiką.

* **DR. ARVYDAS KLIORĖ**, iš Los Angeles, Cal., vieši New Yorke ir dalyvauja erdvės mokslininkų suvažiavime. Konferencijas iki rugpjūčio pabaigos ruošia Columbia universitetas.

* **A. ASTASAITIS**, žurnalistas, Vienybės ir kt. laikraščių bendradarbis, gyvenęs Detroite, Mich., lankosi New Yorke pas artimuosius ir draugus.

* **MODERN ARTISTS GUILD** parodoje New Yorke (Park Ave. ir 54th St.) vyksta paroda, kurioje su savo darbais dalyvauja dail. Aleksandra Merker. Paroda atidaryta rugp. 14 d. ir tęsis iki rugp. 28 d.

* **OPERETĖS CHORAS** savo repeticijas pradeda penktadienį, rugp. 26 d. 8 val. vak. White Horse Tavern patalpose, Woodhavene. Visi nariai kviečiami dalyvauti.

IEŠKOMAS

* Juozas Zažeckas (Užups), gimęs Kaišiadoryse, gyvenęs Kaune, dabar gyvenęs Amerikoje -- ieško Stasė Petrušonienė, gyv. Kaune, Aušros 41-1, Lithuania SSR. Žinančius prašo atsiliepti.

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo piknike Jamaica, New Yorke, rugp. 7 d., svečiai iš arti ir toli. Nuotraukoje: (iš dešinės) - dail. J. Juodis, Elena Vainiūnienė iš Philadelphijos, V. Alksninis, neseniai iš Lietuvos grįžusi V. Tysliavienė, A. Kačanauskas, Milda ir Antanas Vaivadai iš McLean, Virginijos. S. Narkėliūnaitės nuotraukos

VYRESNIOJOS KARTOS lietuvių būrelis Jokūbo Stuko radijo piknike rugpjūčio 7 d. Iš k. į d.: E. Venienė, O. Mitchelienė su dukra, A. Batalienė, Br. Spūdienė, Bajoras.

Šįmetiniame "Lietuvos Prisiminimų" radijo programos piknike Jamaicaoje pirmu smuiku grojo užsienių lietuviai, jų tarpe jaunimas, kuris lankėsi New Yorke sugrįždamas iš Jaunimo Kongreso Chicagoje. Iš k. į d.: A. ir Ant. Žideliai iš Buenos Aires, A. Kačanauskas, svečiai argentinai, L. Stukas, argentinietė dainininkė Zuzana Valadkaitė, prof. dr. Jokūbas Stukas su jaunimo atstovais iš užsienių.